

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Ioannis Berchmanni Flandro-Belgæ Religiosi Societatis Iesv

Cepari, Virgilio

Antverpiæ, 1630

Egregium testimonium P. Cornelij Cornelij à Lapide de Joanne.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46083](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46083)

PARS QUARTA VITAE

IO. BERCHMANNI.

Egregium testimonium P. Cornelij
Cornelij à Lapide de Ioanne.

ANIM ADVERTI in nostro Ioanne Berchmans virgineam verecundiam, candorem, modestiam, taciturnitatem, innocentiam, puritatem. Sapius audiui à nostris, mirari se, si maior in beato Aloysio fuerit, necdum videre se, quid Ioannis addi possit. Humilitate fuit insigni, quâ cuique cedebat, omnibus autem Coadiutoribus prior caput aperiebat, etiam si subinde illi non adverterent, nec eum resalutarent. Omnes reuerebatur, non tantum Superiores, sed & alios quoslibet, præsertim Sacerdotes. Mihi non semel contigit, ut dum in hieme frigoris causâ in aulâ vehementius inambularet, egoq; per illam transirem, gressum inhiberet illico, caput aperiret, immotus vultu demisso consisteret, donec pertransissem. A Præceptore eius frequenter audiui, ipsum ei singulis mensibus schedulam orationum,

O 5   & pæ-

& pœnitentiarum pro eo gratitudinis ergo ob-
 eundarum, obtulisse. Comitatus & suauitate om-
 nibus erat charus: numquam audiui qui de eo
 quereretur, vel defectum quempiam notaret, ut
 maturus iam celo videretur. Consummatus enim
 in breui, expleuit tempora multa. Vultu semper
 erat læto & hilari, sermone candido, incessu ve-
 loci, sed non incitato. Denique mores & actus
 eius Angelici potius videbantur, quam humani.
 Lampades concinnabat mirâ sedulitate, eadem
 crebro seruebat in culinâ. Charitatē eius depra-
 dicant Coadiutores, & infirmi: singulos adiuua-
 bat, consolabatur, omnibus obsequabatur, & ser-
 uiebat, seruebat enim spiritu: obedientia & obser-
 uantia Regularum valde fuit studiosus. Missus
 subinde ad me, pulsans cameram, cum à me audi-
 ret, Ingredere, consistebat tacitus, mox iterabat
 pulsum secundo & tertio, donec consurgerem, &
 ad ianuam accederem, eò quòd diceret, se illâ vice
 veniam ingrediendi cubiculum meum non petisse.
 Crebro obibat pœnitentias & mortificationes,
 tum priuatas tum publicas in Refectorio, uti sæ-
 pè vidimus. Orationi multum vacabat, semperq;
 in præsentia Dei versari videbatur, & idcirco
 singula exactè & perfectè faciebat, ut etiam in
 minimis præ alijs resplenderet eius decor & vir-
 tus; filius gratiarum videbatur. Diligentia eius,
 & studio illustre testimonium dat Præceptor, ut
 veri scholaris Societatis I E S V Collegio Romano
 exemplar

exemplar exhibuerit: quod utinam omnes imita-
 rentur! sanè in eo, uti stella in calo, emicuit. A
 prandio & cœnâ sæpè mecum collocutus, in Do-
 mino me recreauit, cum nonnisi religiosa & spiri-
 tualia, præsertim quæ ad institutum nostrum,
 cuius erat zelator, spectant, narraret. Sanè paulo
 ante mortem mecum visitans S. Paulum ad tres
 Fontes, toto itinere non aliud tractauit; ubi &
 insigne dedit specimen obedientiæ & modestiæ.
 Cum enim cuperem pergere ad sanctum Sebastia-
 num, ideoq; præcederem, ut eum pellicerem ad
 sequendum, illic ante Templum restitit aperto
 capite, verecundè, demissis oculis in regressu ro-
 gavi causam: respondit magnâ demissione, Pater
 mi, non veniemus tempori ad mensam, nisi eo iti-
 nere, quo venimus, regrediamur. Regressus, cum
 mox à prandio domum redire me velle putaret,
 dixit: Reuerentia vestra poterit cum alio socio
 redire, ego enim veniam redeundi non habeo;
 quare eius causâ usque ad vesperam in vineâ
 mansi. In colloquijs si quid diuersum ab eo senti-
 rem, tacebat, audiebat, acquiescebat. Eximius fuit
 cultor B. Virginis, cuius se filium vocabat. In
 morte, licet canendi imperitus, bellè cecinit,
 Monstra te esse matrem, &c. Vni è nostris
 Concionatori petenti monitum salutis, hoc me P. Copponi.
 audiente dedit: Reuerentia vestra semper tuea-
 tur immaculatam Conceptionem beatæ Virginis
 usque ad mortem. Inuenta est eius sanguine sub-
 scripta

scripta schedula, in quâ illam se semper defensurum iureiurando confirmat. De eius puritate & immunitate à peccato mortali per omnem vitam, & à veniali deliberato in Religione, & à motibus carnis, audiui cum alijs publicè asserentem eius Praeceptorem in Oratione funebri. Moriturus, nullum mœroris aut passionis alterius dedit signum, vti nec aliàs vllum tale in eo notant, resignatus, patiens, serenus, hilaris, vti in vitâ. Paulo antequam sumeret Viaticum, secretò rogatus à me, num quid haberet quod angeret vel affligeret animum; expansis manibus, & ex perrectâ fronte, ridens asseruit, Nihil omnino. Solus deinde cum solo collocutus, cum ardoribus aestuaret, poposcit aquam ad abluendum os & manus: prœbui cum pelui, rogauique, num febrì vrgeretur, affirmavit: sed ita vt nullum gemitum, nullum doloris daret indicium. Sumpsit deinde syrupum, ac mox petijt à me, vt Gratias recitarem, quasi cœnam sumpsisset. Recitavi, illo attento, & respondente; mox piè collocuti, cum ei ingererem IESVS meus, amor meus, & omnia; hilarescens, Ita, ita, inquit, IESVS centrum cordis, Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum. Et ingeminabat illud, quod à Reu. P. Rectore audiuerat, Puer meus noli timere, quia ego tecum sum, dicit Dominus. Si transferis per ignem, flamma non nocebit tibi, & odor ignis non erit in te: liberabo te de manu

manu pessimorum, & eruam te de manu fortium. Petij, num quid à me cuperet: respondit, se petere vt postridie pro se Sacrum dicerem. Dixi, & non obtinui quod ego, scilicet eius sanitatem, sed quod ipse cupiebat, nimirum dissolui, & esse cum Christo: nam sub finem Sacri animam Deo reddidit. Rursum, Ora pro me, inquit, Pater, vt non capiat me nausea dulcium, qua mihi exhibent: voti fuit compos, nam paulo post ad extrema deuenit. Morituro se sigillatim commendarunt nostri, petentes monitum aliquod: quod cuique dedit tam appositè, vt nonnulli dixerint, non potuisse magis appositum dari, etiam si conscientia secreta penetrasset. Tantus fuit externorum ad funus concursus, vt custodes apponi oportuerit: & tamen rapuerunt pileum, crepidas, crucem, Rosarium, vestem, &c. Videbar mihi videre concursum Romæ ad funus sancti Alexij. Multi etiamnum petunt eius Reliquias, ac non pauci fatentur se per eas beneficia calitus consecutos. Verùm pluris apud me est suavis pietatis affectus, qui post eius mortem totum Collegium peruasit, quasi eius meritis à Deo afflatus.

Ego difficilis sum ad lacrymas, & tamen eius in Templo vultum intuens, eas cohibere non potui, ideoque ab eo vultum auerti, vt Officium Defunctorum prosequi possem. Crebrò menti meæ obuersatur. Videor per diem aequè ac noctem eum coràm intueri, nec horresco, sed potius ad letitiam

letitiam spiritualem, & ad alacrius Deo ser-
 uiendum accendor. Nequeo in animum induce-
 re, ut pro defuncto orem, sed opto, ut ipse pro
 me oret, utq; anima mea sit cum anima illius.
 Vivat anima mea vitâ, & moriatur morte
 Ioannis. Multi colloquijs de eo satiari non pos-
 sunt. Det Deus, ut diuina in nobis eius restet
 memoria quam intueamur, & amulemur. Iuue-
 nis fuit etate, sed virtute vir, constans, sem-
 perq; sui similis, exactus, non scrupulosus; hi-
 laris, non dissolutus, sed hilaritatem religiosâ
 maturitate temperans. Tempus aded habebat in
 pretio, ut numquam esset otiosus, semper occu-
 patus, semper serius. Recreationem, licet per-
 amœnam & piam, mecum abrumpebat, & an-
 tipendio instar Coadiutoris se præcingens, lu-
 cernas suas adornabat, ne quod tempus studijs
 adimeret. Risus eius modicus sine cachinnis,
 sales sine dente, gratia sine affectatione. Præ-
 stabat illud Apostoli: Omnis sermo vester
 in gratiâ, sale sit conditus. Non memini ab
 ore eius me audiuisse verbum otiosum, multo
 minùs quod defectum cuiusquam tangeret. De
 omnibus benè sentiebat, & honorificè loqueba-
 tur: numquam vidi tristem, numquam iratum,
 nec tamen in actione erat lentus aut remissus,
 sed acer & expeditus. Philosophiam totam pu-
 blicè magnâ cum doctrinâ & modestiâ laude
 defendit. Sanctos mirè venerabatur, varios ex

eis

eis delegerat Patronos, quos alternis hebdomadis variabat: catalogum eorum & ordinem aliquando mihi recitavit. Affectus peculiare erga aliquos non habebat, idem & communis erat eius in omnes amor. In recreatione primò occurrenti se iungebat, eamque crebrò & libens peragebat cum Coadiutoribus, qui eius spiritum depradicant. Magna animo destina-
 bat. Optabat vivere & mori in castris, adiuuando milites pro Fide certantes, quasi miles, imò antesignanus Christi. Mortem suam prædixit, lætæque in eâ, quam generosè sustinuit, & superavit; ac deinde recuperatâ loquelâ, quam amiserat, lætus suspirans ad cælum, placidè pièque obdormiuit in Domino. Humi deponi voluit, ibique sacram Synaxim sumpsit, præmisso iuramento se velle vivere & mori in Fide Orthodoxa, in Societate, &c. Regulas Societatis poposcit, dicens, se numquam ullam deliberatè transgressum esse. Crucem manu gestabat; cùm id non posset, alius illam ei præferebat, & quocumque ipse eam inflecteret, oculis animòque sequebatur. Nonnulli viri graues ad scholas vel ad Templum ventitabant, tantùm, vt eius modestiâ & pietate se pascere. Mihi ordinariè è scholis descendentem hilari vultu occurrens, lætitiâ aspirabat, & etiamnum suâ imagine mihi obuersante, magisque suis apud Deum meritis & precibus

bus

224 VITA IOANNIS BERCHMANNI.
*bus adspirat. Denique mihi alijsq̄, iuge extitit
virtutum speculum, & stimulus: utinam in
ultimo & magno mundi die cum illo ad glo-
riam resurgere, atque coram throno Dei &
Agni, inter illius calcaneum caput leuare
merear! Amen.*

Cornelius Cornelij à Lapide.

COL-